

FIȘA DISCIPLINEI
BIOETICĂ (LB. ENGLEZĂ), BME6410

Anul universitar 2025/2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca
1.2. Facultatea	Biologie și Geologie
1.3. Departamentul	de Biologie și Ecologie al Liniei Maghiare
1.4. Domeniul de studii	Biologie
1.5. Ciclu de studii	Masterat de Biologie Medicală, semestrul 3, cu frecvență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Biologie (limba maghiară) / Licențiat în biologie
1.7. Forma de învățământ	Învățământ cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Bioetică					Codul disciplinei	
2.2. Titularul activităților de curs	conf. dr. Ungvári Zrínyi Imre						
2.3. Titularul activităților de seminar	conf. dr. Ungvári Zrínyi Imre						
2.4. Anul de studiu	2	2.5. Semestrul	1	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	Ob

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	2	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	48	din care: 3.5. curs	48	3.6 seminar/laborator	24
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
3.5.1. Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					48
3.5.2. Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					9
3.5.3. Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					18
3.5.4. Tutoriat (consiliere profesională)					3
3.5.5. Examinări					6
3.5.6. Alte activități					
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					84
3.8. Total ore pe semestru					140
3.9. Numărul de credite					4

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	• Nu sunt
4.2. de competențe	• Nu sunt

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	• Sală cu proiector multimedia, ecran de proiecție, tablă
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	• Sală cu proiector multimedia, ecran de proiecție, tablă

6.1. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale/esențiale	• Capacitatea de a analiza probleme de etică medicală, genetică și etica ecologică și formarea aptitudinii luării deciziilor în legătură cu acestea • Capacitatea de a formula și aplica într/o formă critică și constructivă ipoteze privind condițiile existenței vieții, ale formelor de viață, a existenței umane, și a valorii acestora • Capacitatea de a formula și aplica într/o formă critică și constructivă ipoteze privind deciziile acțiunea umană folosind limbajul bioeticii și filosofiei, precum și metodele filosofice fundamentale • Stabilirea și alegerea de metode și practici de decizie referitoare la unele situații din domeniul bioeticii de complexitate medie
Competențe transversale	• Aptitudini de participare la activități de cercetare interdisciplinare colective privind problemele etice și filosofice în domeniul științelor biologice • Capacitate de integrare a rezultatelor proprii în contextul mai larg al domeniului de specialitate • Asimilarea de tehnici de cercetare în domeniul științelor vieții, a omului și a științelor normative, respectiv dezvoltarea responsabilității etice în activitățile cu ființe vii • Aptitudini de comunicare profesională în domeniul științelor vieții și ale filosofiei

6.2. Rezultatele învățării

Cunoștințe	Studentul cunoaște: Studentul va fi familiarizat cu subiectul și domeniile bioeticii, cu cele mai importante principii bioetice, coduri profesionale de etică și dispoziții legale.
Aptitudini	Studentul este capabil să identifice provocările bioetice, să le clasifice în funcție de gravitatea consecințelor lor potențiale și să justifice relația lor folosind abordări etice
Responsabilități și autonomie	Studentul are capacitatea de a lucra independent pentru a rezolva probleme legate de identificarea, analiza și judecarea problemelor etice din domeniul său. Analiza lor este ghidată de expertiză și convingere morală.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	• Recunoașterea, analiza și soluționarea problemelor etice în domeniul medical, biotehologic, al protecției vieții și a naturii
7.2 Obiectivele specifice	• Cunoașterea laturii bioetice ale conceptelor etice și a viziunilor fundamentale asupra lumii • Problematizarea morală a specificului, nivelelor de organizare și limitelor fenomenului vital • Studiarea deciziilor referitoare la viață (începuturile sale, intervențiile terapeutice legate de ea și sfârșitul ei) • Studiarea deciziilor și responsabilităților referitoare la genetică, biotehnologia și protecția mediului înconjurător

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
01. Bioetica. Asigurarea bunăstării lumii vii, a ființelor vii și a vieții umane	Prezentare, discuții, studii de caz, exerciții	
02. Trăirea, experimentarea și imaginarea fenomenelor vieții	Prezentare, discuții, studii de caz, exerciții	
03. Viața și moartea înclinați existențiale de bază	Prezentare, discuții, studii de caz, exerciții	
04. Bioetica umană	Prezentare, discuții, studii de caz, exerciții	
05. Deciziile privind viața în fazele sale incipiente	Prezentare, discuții, studii de caz, exerciții	
06. Deciziile privind îngrijirea vieții și terapiile aferente	Prezentare, discuții, studii de caz, exerciții	
07. Deciziile privind viața în fazele sale finale	Prezentare, discuții, studii de caz, exerciții	
08. Etica biomedicală	Prezentare, discuții, studii de caz, exerciții	
09. Medicina de laborator și etica muncii de laborator	Prezentare, discuții, studii de caz, exerciții	
10. Probleme etice în genetică, terapia genică și ingineria genetică	Prezentare, discuții, studii de caz, exerciții	
11. Conviețuirea cu alte organisme, cu mediul înconjurător și cu planeta	Prezentare, discuții, studii de caz, exerciții	
12. Analiza unei abateri bioetice: omiterea testului bolii Down	Prezentare, discuții, studii de caz, exerciții	
13. Analiza unei abateri ecoetice: poluarea râului Someș la Vetiș	Prezentare, discuții, studii de caz, exerciții	
14. Aspecte substanțiale și normative pentru analiza abaterilor bioetice	Prezentare, discuții, studii de caz, exerciții	
Bibliografie 1. Charles, Susanne (szerk.): Bioetikai olvasókönyv. Multidiszciplináris megközelítés [Reader de bioetică. O abordare multidisciplinară], Dialóg Campus Kiadó, Pécs–Budapest, 1999. 2. Lányi András - Jávorka Benedek (szerk.): Környezet és etika – Szöveggyűjtemény [Mediu și etică - Culegere de texte], L'Harmattan, Budapest, 2005. 3. Manson, Neil C. - O'Neill, Onora: Rethinking Informed Consent in Bioethics. Cambridge University Press, Cambridge, 2007. 4. Scripcaru, Gheorghe –Astărăstoae, Vasile – Aurora Ciucă –Călin Scripcaru: Bioetica, științele vieții și drepturile omului, Polirom, Iași, 1998. 5. Schweitzer, Albert: Az élet tisztelete [Respectul pentru viață], Ursus Kiadó, Budapest, 1999. 6. Ungvári-Zrínyi Imre: Alkalmazott etikai alapprogramok. Bioetika. Gazdaságetika. Közszolgálati etika. Médiaetika [Noțiuni fundamentale de etică aplicată. Bioetică. Etica economică. Etica serviciului public. Etica mass-media], Egyetemi Műhely Kiadó-Bolyai Társaság, Kolozsvár, 2007., 9-110.		
8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
00. Puncte de plecare pentru interpretarea lecturilor în bioetică		
01. Albert Schweitzer: Az élet tiszteletének etikája [Etica respectului pentru viață], Schweitzer, Albert: Az élet tisztelete [Respectul pentru viață], Ursus Kiadó, Budapest, 1999.	Prezentare, discuții, studii de caz, exerciții	
02. Charles Susanne: Bioetika pluralista megközelítésben [Bioetică în perspectivă pluralistă], In: Charles, Susanne (szerk.): Bioetikai olvasókönyv. Multidiszciplináris megközelítés megközelítés [Reader de bioetică. O abordare multidisciplinară], Dialóg Campus Kiadó, Pécs–Budapest, 1999, 55–68.	Prezentare, discuții, studii de caz, exerciții	
03. Chiarelli, Brunetto: Az etika biológiai és evolucionista alapjai [Bazele biologice și evoluționiste ale eticii]. In Suzanne, Charles	Prezentare, discuții, studii de caz, exerciții	

(szerk.): Bioetika. Dialóg. Campus Kiadó, Budapest-Pécs 1999. 17– 30.		
04. Fritjof Capra: Az élet szövődéke [Filiera vieții], Modus Vivendi Magazin, 2014. február, 1-8	Prezentare, discuții, studii de caz, exerciții	
05. Erich Fromm: A halál szeretete és az élet szeretete [Iubirea de moarte și iubirea de viață], In: Erich Fromm: Az emberi szív [Inima umană], Háttér Könyvkiadó, 1998, 36-66.	Prezentare, discuții, studii de caz, exerciții	
06. Antonio R. Damasio: Reglarea biologică și supraviețuirea; Creierul care gândește corpul, În: Antonio R. Damasio: Eroarea lui Descartes: emoția, rațiunea și creierul uman, Renovarea viziunilor asupra lumii, AduPrint, Budapesta, 1996, 119-124, 218-237; Declarația de la Helsinki din iunie 1964 a Asociației Medicale Mondiale (WMA)	Prezentare, discuții, studii de caz, exerciții	
07. Health Science Council: Bioethics Code of Practice on the Principles and Practice of Biomedical Clinical Research (2022); Szebik, Imre: Probleme bioetice legate de începutul vieții, In: Cu o inimă rezonabilă, Luther Kiadó, Budapest, 2016, 43-67	Prezentare, discuții, studii de caz, exerciții	
08. Ulrich H. J. Körtner: Fundamentele și principalele probleme ale eticii îngrijirii pacientului, În: Ulrich H. J. Körtner: Etica îngrijirii pacientului, Presa Universitară Clujeană / University Press of Cluj University, Debrecen Reformed University of the Faith 2021; LEGEA nr. 46 din 21 ianuarie 2003 drepturile pacientului, cdep.ro	Prezentare, discuții, studii de caz, exerciții	
09. Raport al Comitetului european pentru sănătate publică. Îngrijirea persoanelor pe patul de moarte, Consiliul Europei, Strasbourg, 1981. In: Hegedűs Katalin (ed.): Îngrijirea psihologică a persoanelor grav bolnave și pe moarte. Budapesta, SOTE Institute of Behavioral Sciences, 1995.	Prezentare, discuții, studii de caz, exerciții	
10. Codul de Etic al membrilor Ordinului Biochimistilor, Biologilor si Chimistilor din Romania_2018	Prezentare, discuții, studii de caz, exerciții	
11. Declarația universală privind genomul uman și drepturile omului (1997); Declarația internațională privind datele genetice umane (2003), În: Bioetika în UNESCO. (1997-2003-2005), 2008.	Prezentare, discuții, studii de caz, exerciții	
12. Lynn Margulis: Planeta coexistenței, Vince Publishing, Budapesta, 2000; Wright, Robert: Are Animals Human?, Világosság, 1990/8-9; Declarația Universală a Drepturilor Animalelor, Casa UNESCO Paris, octombrie 1978, 15; Ordonanța de urgență nr. 195 din 2005 privind protecția mediului.	Prezentare, discuții, studii de caz, exerciții	
13. Componentele unei analize a abaterilor bioetice	Prezentare, discuții, studii de caz, exerciții	
14. Aspecte substanțiale și normative pentru analiza abaterilor bioetice	Prezentare, discuții, studii de caz, exerciții	

Bibliografie

1. Abram, David: Merleau-Ponty és a Föld hangja [Merleau-Ponty și vocea Pământului], In: Lányi András - Jávör Benedek (szerk.): Környezet és etika – Szöveggyűjtemény [Mediu și etică – Culegere de texte], L'Harmattan, Budapest, 2005, 328–348.
2. Chiarelli, Brunetto: Az etika biológiai és evolucionista alapjai [Bazele biologice și evoluționiste ale eticii]. In Suzanne, Charles (szerk.): Bioetika. Dialóg. Campus Kiadó, Budapest-Pécs 1999. 17–30
3. Endreffy Zoltán: Genetika, géntechnológia és etika [Genetică, inginerie genetică și etică], Magyar Szemle, 1994/8, 872–881.
4. Fritjof Capra: Az élet szövedéke [Filiera vieții], Modus Vivendi Magazin, 2014. február, 1-8
5. Habermas, Jürgen: A géntechnika veszélyeiről [Despre pericolele ingineriei genetice], Magyar Lettre Internationale, 2002. tavasz
5. Henk Ten Have: Érvek az eutanázia és az asszisztált öngyilkosság legalizálása mellett és ellen [Argumente pro și contra legalizării eutanasiei și sinuciderii asistate], Kharón, 2003/3., 18–37. 6. Kathleen Foley: A Palliatív ellátás múltja és jövője, Kharon, 2006./1-2, 8–19.
7. Kovács József: Környezeti etika [Etica mediului], Világosság, 2008./ 9–10, 75-107.
8. Losonczy Ágnes: A beteg ember kiszolgáltatottsága [Vulnerabilitatea persoanei bolnave], In: Losonczy Ágnes: A kiszolgáltatottság anatómiája az egészségügyben [Anatomia vulnerabilității în domeniul sănătății], Magvető Kiadó, Budapest, 1986,
9. Maturana, Humberto R. - Varela, Francisco J.: Autopoiesis. Organizarea viului, In: Instituționalitate și mediere culturală. Ráció, Budapest, 2005.
10. Erzsébet Rózsa. Etica profesiei medicale în medicina modernă modernă, Editura Universității din Debrecen, Debrecen, 2017
11. Judit Sándor, Rolul bioeticii feministe în biotehnologia contemporană, Századvég, 2015/76, pp. 87-102.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Disciplina figurează în ofertele universităților prestigioase din țară și străinătate

- The Master of Bioethics, Centre for Biomedical Ethics and Law (CBMER) at KU Leuven, <https://med.kuleuven.be/en/study/programmes/bioethics/overview.html>
- Bioetică medicală, Programe de master organizate (2020-2022) Domeniul Biologie, Facultatea de Biologie din Universitatea din București, <https://www.bio.unibuc.ro/index.php/departamente/botanica-si-microbiologie/104-detalii-mastere-2020-2021>
- Harvard Medical School's Master of Bioethics, <https://bioethics.hms.harvard.edu/education/master-bioethics>

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	- Prezența obligatorie a studenților la 70% din cursuri Studentul trebuie să aibă nota de trecere atât din materialul cursului cât și din cel a seminarului tentativa de fraudă sau înșelăciune se taxează cu nota 1 iar necunoașterea temelor tratate cu nota 4 -	Examen scris	70% din nota finală
10.5 Seminar/laborator	Prezența obligatorie a studenților la 80% din		30% din nota finală

	seminarii - participare la dezbateri - analiza a trei texte discutate la seminar - clasificarea corectă a temei - prezentarea conținutului în cadrul conceptual și metodologic adecvat		
10.6 Standard minim de performanță			
- a.) Studentul are o privire de ansamblu corectă asupra problemelor fundamentale ale eticii - b.) Studentul e capabil să explice cu terminologie de specialitate adecvată interdependența problemelor eticii pe un exemplu dat de el însuși - c.) Studentul e capabil să prezinte în mod coerent cel puțin trei texte din conținutul tematic al disciplinei.			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)

	Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă						
							

Data completării:
03.12.2024

Semnătura titularului de curs
dr. Ungvári Zrínyi Imre, egy. docens

Semnătura titularului de seminar
dr. Ungvári Zrínyi Imre, egy. docens

Data avizării în departament:
...

Semnătura directorului de departament
dr. Keresztes Lujza, egy. docens